

درس سوم: رازی و ساخت بیمارستان

درس چهارم: بازرگان و پسران

درس پنجم: چنار و کدوئین

فصل دوم

دانیایی و هوشیاری

درس سوم

رازی و ساخت بیمارستان

املا و واژه‌آموزی

بند آخر درس را خوش خط و خوانا بنویسید و زیر واژه‌هایی که از نظر شما ارزش املائی دارند، خط بکشید.

مانند نمونه واژه‌ها را کنار هم قرار دهید و واژه‌های جدید بسازید و آنها را در جای خالی، بنویسید. ۲

خوش

پرس

و

حال

زده

گو

بدین

تلاش

کار

جو

بزرگ

شگفت

گاه

گفت

سان

نمونه: پرس و جو

جدول زیر را مانند نمونه کامل کنید و سپس یکی از کلمه‌های جدید را به دلخواه انتخاب کنید و جمله بسازید. ۳ ← کفش + گر = کفشگر

... + گار = ...

کلمه + گر/گار	واژه‌ی جدید	معنی
..... + گر	
..... + گار	
..... + گر	

واژه‌ی جدید	جمله

متن زیر را با دقت بخوانید.

روزی یک مرد ثروتمند، پسر بچه‌ی خود را به یک ده برد تا او را با زندگی روستایی آشنا کند. آن دو یک شبانه روز در کلبه‌ی کوچک یک روستایی مهمان بودند.

در راه بازگشت، مرد از پسرش پرسید: «نظرت در مورد مسافرتان چه بود؟»

پسر پاسخ داد: «عالی بود پدر!»

پدر پرسید: «آیا به زندگی آنها توجه کردی؟»

پسر پاسخ داد: «بله پدر!»

و پدر پرسید: «چه چیزی از این سفر یاد گرفتی؟»

پسر کمی اندیشید و بعد به آرامی گفت: «فهمیدم که مادر حیاطمان یک فواره داریم و آنها رودخانه‌ای دارند که نهایت ندارد. مادر حیاطمان فانوس‌های تزئینی داریم و آنها ستارگان را دارند. حیاط ما به دیوارهایش محدود می‌شود؛ اما باغ آنها بی‌انتهاست!»

با شنیدن حرف‌های پسر، زبان مرد بند آمده بود. پسر بچه اضافه کرد: «متشکرم پدر، تو به من نشان دادی که ما چقدر فقیر هستیم!»

با توجه به متن، به سؤالات زیر پاسخ دهید.

۱ پسرک چه ویژگی‌هایی برای زندگی روستایی تعریف کرد؟

۲ پیام متن چه بود؟

۳ بهترین عنوان برای متن چه می‌تواند باشد؟ چرا؟

یکی از موضوع‌های زیر را انتخاب کنید و خاطره‌ی خودتان را از آن بنویسید.

- روزی که به کلاس اول دبستان رفتم.
- سفری که به یادم ماند.
- بازی در یک روز بارانی
- خاطره‌ای که من دوست دارم.
- روزی که آدم برفی درست کردم.
- خاطره‌ای که در آن مسئله‌ای یا مشکلی حل شده باشد.

موضوع:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

توجه:

در نوشتن خاطره، بهتر است نکات زیر را رعایت کنید:

🕒 زمان خاطره را مشخص کنید:

■ روز یا شب

■ صبح، ظهر یا عصر

■ فصل، ماه، هفته، روز

■ ساعت، دقیقه، ثانیه

📍 مکانی را که خاطره در آن رخ داده، بنویسید:

■ نام استان، شهر، منطقه، روستا، محله

■ خانه، مدرسه، کوچه

■ موقعیت‌های جغرافیایی (شمال، جنوب، شرق، غرب، بالا، پایین و ...)

■ توصیف ویژگی‌های مکان

👤 شخصیت‌هایی را که در خاطره حضور دارند، بنویسید:

■ جنس (دختر، پسر، زن، مرد)

■ قد، وزن، سن (حدود آن را بیان کنید)

■ رنگ چهره، مو، چشم و ...

■ نام و عنوان یا لقب

■ شغل

■ ویژگی اخلاقی و رفتاری.

بازرگان و پسران

درس چهارم

املا و دانش زبانی

۱ جدول را مانند نمونه کامل کنید.

فضیلت	اسباب	غفلت	محافظت	خصلت
فضیل
فضیب
فض
ف
.....

۲ الف) با توجه به متن درس، جاهای خالی را با واژه‌های مناسب پر کنید.

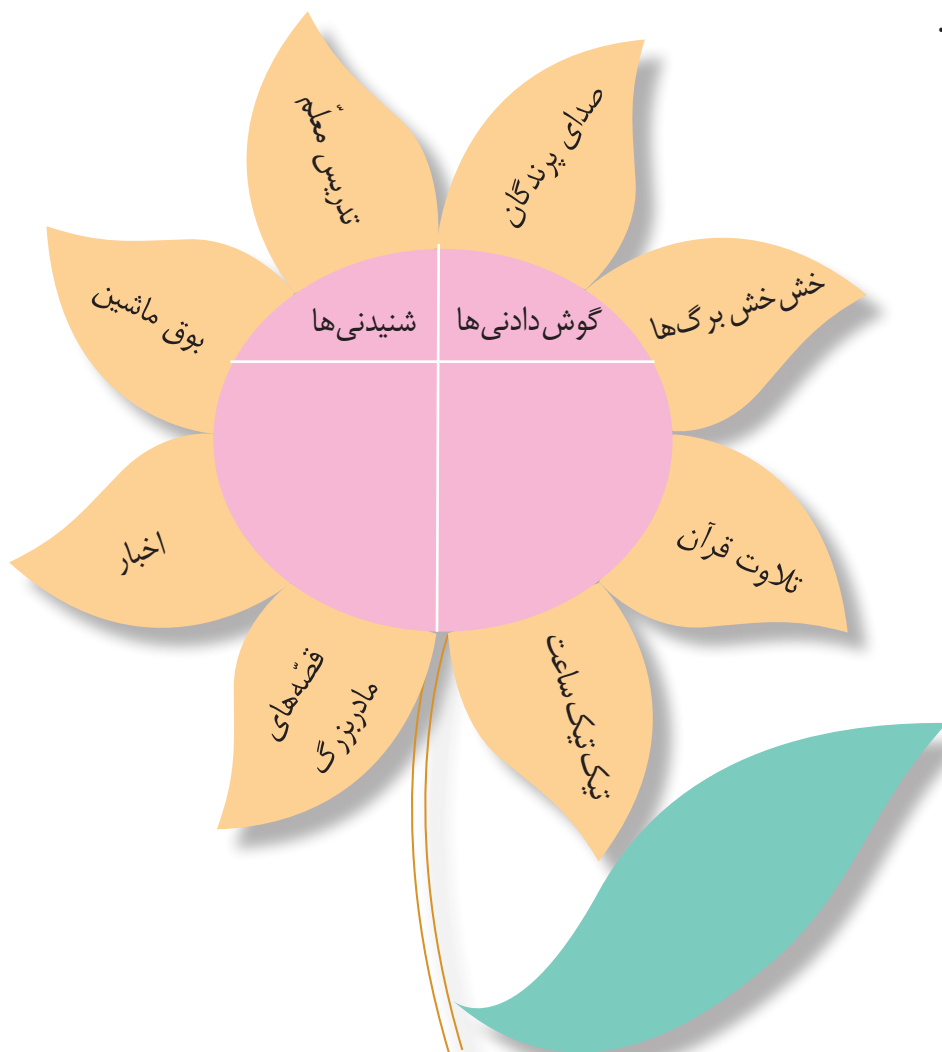
ای فرزندان بکوشید به هنر و فضیلت، که انسان ثروتمند و ، اگر چه گمنام باشد و دشمن بسیار داشته باشد، به سبب و هنر ، در میان مردم، شناخته می‌شود، چنان که ، آتش را هر چه تلاش کنند کم شود؛ باز هم می‌گردد.

ب) از میان واژه‌هایی که نوشتید، سه تا را به دلخواه انتخاب کنید و در یک جمله به کار برید.

واژه‌ها

جمله

الف) از بین واژه‌های داخل گلبرگ، گوش‌دادنی‌ها و شنیدنی‌ها را جدا کنید و در مرکز گل بنویسید.

ب) یکی از گوش‌دادنی‌ها را به دلخواه انتخاب کنید و درباره‌ی آن توضیح دهید.

۳

به جمله‌های زیر دقت کنید.

بازرگان زندگی خوب و آرامی داشت. فرزندان **هم** در کنار پدر و مادر، فضای گرم و پرمهری داشتند.

آن نقطه‌ی شهر هوای پاکیزه‌تری دارد و بیمارستان **هم** باید در همان محل ساخته شود.

مریم گفت: «آنها از تدریس آموزگار خود لذت می‌برند». علی **نیز** تأیید کرد.

در مثال‌های بالا «**هم**» و «**نیز**»، جمله‌ها را به هم پیوند داده‌اند و معنی دو جمله به هم ارتباط پیدا می‌کنند.

یک کتاب داستان انتخاب کنید. سپس جمله‌هایی را که با «**هم**» و «**نیز**» به یکدیگر ارتباط پیدا می‌کنند، بیابید و در جدول زیر بنویسید.

<p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>	هم
<p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>	نیز

حکایت زیر را بخوانید و درباره‌ی مفهوم آن، کمی بیندیشید، پس از درک موضوع، آن را در دو بند، به زبان ساده بنویسید.

« دو کس، رنج بیهوده بردند و سعی بی‌فایده کردند؛ یکی آنکه اندوخت و نخورد و دیگر آنکه آموخت و نکرد:

علم، چندان که بیشتر خوانی چون عمل در تو نیست، نادانی.»

توجه:

- متن را با دقت بخوانید.
- درباره‌ی معنا و مفهوم آن فکر کنید.
- اگر معنای کلمه‌ای را نفهمیدید، از واژه‌نامه پیدا کنید و یا از کسی بپرسید.
- کلمه‌ها و جمله‌ها را به زبان ساده‌ی امروزی بنویسید.

چنار و کدوین

درس پنجم

املا و واژه‌آموزی

بیت‌هایی را که واژه‌های زیر در آنها به کار رفته است، از متن درس پیدا کنید و بنویسید.

مهرگان، کاهلی، زیادت

.....

.....

.....

.....

.....

.....

در جدول زیر، شش کلمه از فصلی که خواندید، پنهان شده است. آنها را رنگ کنید و زیر جدول بنویسید.

چ	و	غ	خ	م	ج	ظ	ل
ب	ر	م	ش	ج	ا	ع	ت
ط	ن	گ	د	ل	گ	ش	ا
ا	گ	ی	م	ع	ج	ز	ه
ق	ذ	ن	د	ت	و	خ	ا
ت	ر	ی	ی	ن	د	ض	س
ش	د	ا	ع	ت	ی	ه	ا

.....

مانند نمونه، کامل کنید.

خارِبُن	یعنی	ریشه یا بوته‌ی خار
نارِبُن	یعنی	
خیارِبُن	یعنی	

متن زیر را بخوانید و با توجه به واژه‌های مشخص شده، به سؤالات پاسخ دهید.

پرنده‌ای کوچک در صحرایی زندگی می‌کرد و چند روز بود که هیچ غذایی به دست نیاورده بود. یک روز برای یافتن غذا به کنار جویباری رفت و چون صیادی در کمین نشست. ناگهان یک ماهی از مقابل او گذشت. پرنده فوراً برجست و **او** را گرفت. ماهی زبان به التماس گشود و گفت: «ای پرنده‌ی مهربان! با خوردن ماهی کوچکی مثل من سیر نخواهی شد، ولی اگر حرف‌های مرا با دقت گوش کنی و مرا آزاد کنی، به **تو** قول می‌دهم که هر روز دو ماهی بسیار بزرگ را با خود همراه کنم و از **همین** محل عبور دهم تا **آنها** را بگیرم و با خیال راحت میل کنی و اگر به قول من اطمینان نداری، مرا به هرچه خواهی سوگند ده که به آنچه گفتم، عمل نمایم.»

پرنده گفت: «بلو به خدا»

اما منقار از هم باز کردن همان و ماهی در آب افتادن همان!!

■ حکایت پرنده‌ی نادان، ماهی دانا؛ مرزبان نامه، مرزبان بن رستم

۱ کلمه‌ی «**او**» به چه کسی یا چه چیزی اشاره می‌کند؟

۲ کلمه‌ی «**تو**» به چه کسی یا چه چیزی اشاره می‌کند؟

۳ کلمه‌ی «**همین**» به چه کسی یا چه چیزی اشاره می‌کند؟

۴ کلمه‌ی «**آنها**» به چه کسی یا چه چیزی اشاره می‌کند؟

۵ یک نشانه‌ی ربط در متن پیدا کنید و جمله‌هایی را که این کلمه به هم ربط داده است، در جدول

زیر بنویسید.

جمله‌ی دوم	نشانه‌ی ربط	جمله‌ی اول

قصه‌ی شعر «چنار و کدوبن» را به نثر ساده بنویسید.

موضوع:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

توجه:

- 🌱 موضوع اصلی شعر را در قصه، حفظ کنید.
- 🌱 شخصیت‌های قصه و نقش آنها را بیان کنید.
- 🌱 در تبدیل شعر به نثر، به جزئیات موضوع توجه نمایید تا نوشته‌ی شما جذاب‌تر گردد.
- 🌱 نام جدیدی برای قصه‌ی خود، انتخاب کنید.
- 🌱 در پایان، پیام قصه را به صورت جمع‌بندی، بنویسید.

۱ از روی سرمشق زیر، خوش خط و زیبا بنویسید.

به نام خداوند جان و خرد کزین برتر اندیشه برنگذرد

.....

توانا بود هر که دانا بود ز دانش دل پیر برنا بود

.....

۲ از بین موضوع‌های زیر، یکی را به دلخواه انتخاب کنید و یک گفت‌وگوی کوتاه دو نفره درباره‌ی آن بنویسید.

خرید

مسافرت

.....

.....

.....

.....

.....

با توجه به جدول واژه‌ها و نمادها، نخست متن زیر را بخوانید و سپس آن را بازنویسی کنید.

شاخه	پرندگان	فضا	دل‌انگیز
صبور	همیشه	کهنسال	درخت
جمع	اندک اندک	جنگل	شور و هیجان
فرارسید	سرانجام	لحظه شماری	سؤال
عمر	سپری	اشتیاق	دقت
دانایی	هوشیاری	تحسین	آرزوی

«عطر ی را پر کرده بود. بر های نشسته بودند و آواز می‌خواندند و مانند و آرام ایستاده بود. و صف ناشدنی را فرا گرفته بود. همه‌ی جانوران گرد درخت شدند. آنها برای گرفتن پاسخ های خود می‌کردند. زمان موعود — . که سال‌های زیادی از خود را کرده بود، با علاقه و به تک تک ها پاسخ می‌داد. جوانه‌ی کوچک که با همه چیز را می‌دید، در دل خود و را می‌کرد و شدن را در سر می‌پروراند.»

.....

.....

.....

.....

.....